Niet schieten

Tijdens deze les gaan de leerlingen ervaren dat oorlogvoeren door de eeuwen heen erg veranderd is. Ook leren ze over hedendaagse oorlogsvoering waarbij drones worden ingezet. De leerlingen gaan aan de slag met verschillende bronnen en bespreken door middel van een klassengesprek de voor- en tegenargumenten van drone-aanvallen.
Totale duur: 1 lesuur.

LESOPBOUW

- Introductie: Een Visible Thinking opdracht bij een foto uit de Tweede Wereldoorlog
- Verdieping: Veranderingen in oorlogsvoering door de eeuwen heen
- Doen: Bronnen bekijken en argumenten bedenken voor en tegen drone-aanvallen.

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding en lesbrief
- Digibord met internetverbinding: klik door de slides voor op het digibord

Voor extra informatie over de Visible Thinking Routine 10x2 bekijk: https://pz.harvard.edu/sites/default/files/Looking%20-%20Ten%20Times%20Two_0.pdf

DIFFERENTIATIE

Laat de leerlingen informatie opzoeken over oorlogsrecht (ook wel internationaal humanitair recht). Ze gaan een klein onderzoek doen waarbij ze de volgende vragen beantwoorden:

1. Schets een tijdlijn van het internationaal humanitair recht. Leg hierbij uit dat afspraken en regels over oorlogsvoering ver in de geschiedenis teruggaan.

2. Zoek uit of de hedendaagse drone-aanvallen voldoen aan de regels van het internationaal humanitair recht.

Bekijk voor de regels van het internationaal humanitair recht het volgende filmpje: https://www.youtube.com/watch?time_continue=45&v=gwIFWVTabMw&feature=emb_logo

VERBINDING MET BEROEPEN & ARBEIDSMARKT

Dronepiloten worden niet alleen ingezet tijdens het voeren van oorlogen. Je hoeft dus niet alleen te denken aan Defensie. Drones worden steeds vaker ingezet, bij het maken van films of documentaires bijvoorbeeld. Tijdens evenementen als festivals worden drones gebruikt om mooie opnames te maken. Ook de overheid maakt maakt gebruik van drones. Defensie zet drones in tijdens missies in het buitenland. Maar ook de brandweer kan bij een grote brand gebruik maken van drones.

ETHIEK & TECHNOLOGIE

In deze les wordt gekeken naar de rol van ethiek in technologische veranderingen tijdens oorlogsvoering. Door ontwikkelingen op het gebied van wapens wordt oorlogsvoering steeds onpersoonlijker. In de geschiedenis zie je deze ontwikkeling: van speren naar atoomwapens. Vandaag de dag worden drones inzet, waarbij iemand op afstand door het indrukken van een knop een doelwit kan uitschakelen. En daarmee dus beslist over het leven van anderen. Is het onpersoonlijker worden van oorlogvoeren een schadelijke ontwikkeling of niet?

DOEL VAN DE LES

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	Kerndoelen	21st century skills
1 Digitaal burgerschap DG5.1 De digitale burger.	**1 Informatievaardigheden** De leerling kan feiten van meningen onderscheiden.	**1 Geschiedenis** De leerling leert betekenisvolle vragen te stellen over maatschappelijke kwesties en verschijnselen, daarover een beargumenteerd standpunt in te nemen en te verdedigen, en daarbij respectvol met kritiek om te gaan.	**1 Samenwerken**
2	**2** De leerling herkent het verschil tussen een specifiek en een breed onderwerp.	**2** De leerling leert een eigentijds beeld van de eigen omgeving, Nederland, Europa en de wereld te gebruiken om verschijnselen en ontwikkelingen in hun omgeving te plaatsen.	**2 Kritisch denken**

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2020 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Patsboem! Educatief.

INTRODUCTIE

Openingsslide

Slide 1, Indiviueel / Klassikaal

Bekijk met de klas de openingsslide volgens de Visible Thinking Routine 10x2. De leerlingen kijken 30 seconden in stilte naar de foto. Vervolgens schrijven de leerlingen zelfstandig tien woorden op over de foto. Herhaal deze stappen een keer en bespreek daarna de antwoorden van de leerlingen klassikaal. Het onderwerp van deze les is oorlogvoeren door de tijd.

BEROEPENSLIDE/ARBEIDSMARKT

Slide 2, Handig om te leren om drones te vliegen

Bij piloot worden denk je vaak aan vliegtuigen, maar er zijn ook piloten die drones besturen. Vandaag de dag worden drones ingezet door het leger. Maar er zijn ook dronepiloten die niets te maken hebben met oorlogvoeren, maar die bijvoorbeeld beelden maken op grote festivals en concerten. Drones worden steeds vaker ingezet, bij het maken van films of documentaires bijvoorbeeld. Ook de overheid maakt maakt gebruik van drones. Defensie zet drones in tijdens missies in het buitenland. Maar ook de brandweer kan bij een grote brand gebruik maken van drones.

VERDIEPING

Slide 3, Klassikaal

De manier waarop mensen oorlog voeren is door de eeuwen heen veranderd. In de oudheid werd er voornamelijk met speren en pijl en boog gevochten. Ook toen werd er nagedacht over het verbeteren van de wapens. Zo werd er bijvoorbeeld gif aan de pijlen toegevoegd, waardoor het slachtoffer een langzame, pijnlijke dood stierf.

Slide 4, Klassikaal

In de late middeleeuwen werd in Europa het kanon uitgevonden. Dit was mogelijk omdat ontdekkingsreizingers buskruit meenamen uit China (het buskruit was al eeuwen daarvoor uitgevonden in China). In eerste instantie was het vuurwapen onnauwkeurig en explodeerde het soms te vroeg, waardoor de bemanning gedood werd. Maar de technologie ontwikkelde zich en het kanon werd steeds effectiever en handzamer. Het was bijzonder nuttig voor het kapotmaken van de hoge stadsmuren. De stadsmuren functioneerden als verdedigingswerken van een stad. Door de komst van het kanon moesten de stadsmuren veel dikker worden. De politieke gevolgen van deze uitvinding waren groot.

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2020 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Patsboem! Educatief.

Slide 5, Klassikaal

De Eerste Wereldoorlog (1914-1918) is de geschiedenisboeken ingegaan als een oorlog waarbij voor het eerst veel nieuwe (automatische) wapens werden uitgevonden en ingezet. Nog nooit was er op deze manier oorlog gevoerd. In 1914 gingen soldaten vol enthousiasme naar de oorlog. Ze dachten dat de oorlog snel voorbij zou zijn en ze terug zouden keren als helden. Dat was niet waar. Het was een langdurige, verschrikkelijke oorlog met miljoenen slachtoffers. Op de foto zie je Duitse soldaten in de loopgraven (1916) met een machinegeweer. Achterin is de soldaat met de helm klaar om een handgranaat te gooien naar de Britse troepen aan de overkant.

Slide 6, Klassikaal

De Eerste Wereldoorlog was een revolutionaire oorlog op het gebied van militaire geschiedenis. Aan het begin van de oorlog waren soldaten bewapend met geweren en verkende ze gebieden te paard. In het laatste oorlogsjaar wist een soldaat om te gaan met handgranaten, mitrailleurs en gasmaskers. Terrein werd verkend door tanks die luchtsteun kregen van vliegtuigen. Tal van wapens werden voor het eerst ingezet in de Eerste Wereldoorlog, die grote aantallen slachtoffers maakte. Voor het eerst waren wapens ook effectief op grote afstanden. Een gevolg van deze nieuwe wapens op grote afstanden is dat oorlog onpersoonlijker werd.

Bespreek met de leerlingen wat het verschil is tussen oorlog voeren met speren en zwaarden versus de wapens uit de Eerste Wereldoorlog.

Slide 7, Klassikaal

Op 6 augsutus 1945 werd de wereld opgeschrikt door een bombardement op Japan. De steden Hiroshima (en een paar dagen later) Nagasaki werden door de Amerikaanse luchtmacht met kernwapens gebombardeerd. De steden werden door de atoombom met de grond gelijk gemaakt en er kwamen direct 80.000 mensen om. Maar de jaren die volgden maakten nog meer slachtoffers als gevolg van stralingsziekte en kanker.

Piloot Tibbets van het vliegtuig dat de atoombom afgooide, had geen spijt van zijn daad. Hij zei in 2002 tegen de Britse krant The Guardian: “Ik wist dat we het juiste deden (...) Ik dacht: ja, we gaan veel mensen doden, maar bij God, we gaan ook veel levens redden. We hoeven Japan niet binnen te vallen”.
Bron: Volkskrant, ‘De piloot die nooit spijt heeft gehad’, 2 nov 2007.

Kernwapens als atoombommen hebben een allesvernietigende kracht. Nog steeds zijn de gevolgen van de atoomaanval in Japan zichtbaar. Vandaag de dag zijn de kernwapens nog velen malen sterker dan de bommen uit de Tweede Wereldoorlog en werken veel landen aan nog effectievere kernwapens. Bespreek met de leerlingen op welke manier atoombommen oorlogsvoering veranderde. Denk bijvoorbeeld aan het steeds onpersoonlijker worden van de daad van oorlogsvoering.

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2020 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Patsboem! Educatief.

Slide 8, Klassikaal

De ontwikkeling in de wapenindustrie zit niet alleen in kernwapens. Ook andere manieren van oorlogvoeren worden ontwikkeld met de nieuwste technieken. Zo worden drones ingezet om op afstand oorlog te voeren. Met drones hoef je niet met een grote groep soldaten een land binnen te vallen. Je stuurt een drone naar een plek waar je wilt spioneren, of waar je iemand uit wilt schakelen. De dronepiloten zitten vaak ver weg en lopen geen risico om aangevallen te worden. Bekijk samen met de leerlingen de video. Laat enkele leerlingen reageren op wat er in de video gezegd wordt. Of pauzeer de video af en toe en bespreek wat er gezegd wordt, om de informatie te laten landen.

De leerlingen gaan vanuit het brede onderwerp, de ontwikkeling van wapens in de geschiedenis, kijken naar het specifieke onderwerp aanvallen met drones.

DOEN

Slide 9, Klassikaal / Groepswerk

⚖ Verdeel de klas in vijf groepen. De groepjes bekijken elk een bron over drone-aanvallen. Ze praten er samen over en schrijven argumenten op voor of tegen drone-aanvallen. Daarna wordt dit gesprek klassikaal gevoerd. Met een drone kun je op afstand in een ander land spioneren of een doelwit uitschakelen. Je hoeft geen grote groepen soldaten het land in te sturen. Maar er vallen ook veel burgerslachtoffers bij drone-aanvallen. En de nabestaanden kunnen nergens terecht om hun recht te halen. Landen die oorlog voeren met drones geven vaak geen inzicht in het aantal aanvallen dat ze doen en hoeveel slachtoffers daarbij vallen. Niemand kan het dus controleren. Wat vinden de leerlingen van drone-aanvallen en hebben ze het idee dat oorlogsvoering met drones de wereld verbetert?

AFRONDING

Slide 10, Klassikaal

Bespreek wat er in deze les allemaa voorbij is gekomen. Is de mening van de leerlingen veranderd over de manier waarop we nu oorlogvoeren en de rol van drones hierbij? Waarom?

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2020 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Patsboem! Educatief.